

УДК [334.716-043.86:338.45](477)

08.00.04 – Економіка та управління підприємствами

Зайцева Л.О.

аспірант

науковий керівник **Матросова Л.М.**,

професор, доктор економічних наук,

ДЗ «ЛНУ імені Тараса Шевченка», м. Луганськ, Україна

ТЕНДЕНЦІЇ РОЗВИТКУ ПІДПРИЄМСТВ ЛЕГКОЇ ПРОМИСЛОВОСТІ УКРАЇНИ

Легка промисловість є важливим видом промислової діяльності, який має соціальну спрямованість, і посідає друге місце після харчової щодо задоволення потреб людини першого рівня за ієрархією А.Маслоу.

Збільшення виробництва продукції легкої промисловості важливий чинник - розвитку всієї економіки країни. Пріоритетність галузі для національної економіки країни визначається: великою ємністю внутрішнього ринку товарів легкої промисловості; високим рівнем доданої вартості, швидким обігом капіталу; використанням сировини та напівфабрикатів вітчизняного виробництва; низькою енергоємністю виробництва; незначним впливом на довкілля; наявністю висококваліфікованих кадрів в усіх регіонах; можливістю створення значної кількості дешевих робочих місць[2].

Україна має один з найбільш потужних у Європі комплекс підприємств легкої промисловості, це близько, 4,8 тис. підприємств, з них понад 800 великих і середніх, які об'єднують 17 підгалузей та можуть бути розділені на три групи:

— текстильна, в тому числі, бавовняна, лляна, вовняна, шовкова, трикотажна, що включає 2,5 тис. підприємств, які здійснюють первинну обробку льону, шерсті та інше, виробництво нетканих матеріалів, в'язання сіток, виробництво текстильної галантереї та інше;

— швейна, це понад 6 тис. підприємств;

— шкіряно-взуттєва і хутрова – близько 1,5 тис. підприємств.

Підприємства галузі виробляють різноманітні товари народного споживання, серед яких тканини всіх видів, швейний і трикотажний одяг, взуття, шкіргалантерея і шкіряні товари, фурнітура, посуд, іграшки та інше, що значною мірою визначають соціально-економічний стан суспільства [1, С. 41].

На ефективність галузі та конкурентоспроможність її підприємств впливають різні економічні фактори, серед яких збалансованість товаро-ринкових сегментів, життєвий цикл товарів, невизначеність і ризики, структура споживачів (у плані залежності тих чи інших товарів від груп споживачів), технологічна база (використання наявних технологій чи створення нових) та інші фактори з якими стикаються підприємства легкої промисловості у внутрішньому і зовнішньому середовищі, що, безпосередньо впливають на їх розвиток бізнесу та галузі взагалі [3].

Підприємствам галузі доводиться працювати в умовах жорсткої конкуренції, яка є ще більш відчутною у зв'язку з членством України у Світовій організації торгівлі (СОТ). Основними світовими конкурентами в швейній галузі для України є Китай, Індія, Пакистан, які володіють значними конкурентними перевагами: низькі витрати на оплату праці (2-3% в собівартості товарів, тоді як в Україні ця цифра становить понад 20%); високий рівень продуктивності праці; замкнутий технологічний цикл виробництва, який має власну сировинну базу (власна бавовна, хімічні волокна, власне машинобудування) [4, с.61].

Єдине, що може Україна протиставити своїм конкурентам, - це інновації в легкій промисловості. Вони повинні спрямовуватися на пошук заміників традиційної сировини, розвиток вітчизняного машинобудування та хімічної промисловості, прогресивні форми вирощування природної сировини (льону, конопель), створення нових систем управління, які сприяють зростанню ефективності виробництва, розвитку маркетингових стратегій тощо. Але кількість підприємств легкої промисловості, що займаються інноваційною діяльністю незначна. Це негативно позначається на якості продукції, що випускається, на задоволенні споживчого попиту і змушує підприємства

протистояти створеним умовам. Так значна кількість підприємств галузі (особливо малих) працюють в тіньовому секторі внаслідок неефективної податкової політики держави. Великі та середні підприємства працюють на 90% за толінговими схемами, що дає їм змогу виживати навіть у кризові роки, проте ніяк не сприяє розвитку в інноваційному напрямі. При цьому у підприємств галузі, особливо швейної промисловості, збереглися традиції та накопичений потенціал, який можна використати для інноваційного розвитку. Цикл виробництва швейної продукції є невеликим, що забезпечує прискорення оборотності оборотних коштів. Проте робота на умовах давальницької сировини призводить до нестачі власного оборотного капіталу.

Найважливішими та черговими завданнями розвитку підприємств галузі є: оновлення основних виробничих засобів у галузі; формування та розвиток інфраструктури інноваційної діяльності; розробка та вдосконалення законодавчо-правового забезпечення інноваційної діяльності; стимулювання внутрішнього і зовнішнього попиту на інноваційну продукцію [4, с.65].

Тільки шляхом поєднання зусиль держави, бізнесу і науки у напрямку відродження галузі, можливе збереження і розвиток вітчизняної легкої промисловості, вирішення зазначених завдань.

Література

1. Коваленко Д. І. Тенденції розвитку процесів реструктуризації в легкій промисловості України / Д. І. Коваленко [Електронний ресурс] // Державний інформаційний бюлетень про приватизацію – 2006.– № 3. – С.41— 45.–Режим доступу до журн.: http://www.spfu.gov.ua/ukr/journal/200603/3_41_45.pdf
2. Концепція Державної програми розвитку легкої промисловості на період до 2011 року від 27.12.2006 № 673-р/ Верховна Рада України [Електронний ресурс] — Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?nreg=673-2006-%F0>
3. Повідайчик М. М. Фактори внутрішнього та зовнішнього середовища і їх вплив на формування виробничої програми швейного підприємства / М. М.

Повідайчик [Електронний ресурс] // Науковий вісник ужгородського університету. Серія «Економіка» — 2011. — випуск 32. — С.182-188.— Режим доступу до журн.: http://www.nbuu.gov.ua/portal/natural/Nvuu/Ekon/2011_32/statti/3_12.htm

4. Сіренко К. Ю. Перспективи розвитку інноваційної діяльності легкої промисловості України / К. Ю. Сіренко [Електронний ресурс] // Інноваційна економіка -2012.-№9.-с.60-67.—Режим доступу до журн.: http://archive.nbuu.gov.ua/portal/soc_gum/inek/2012_9/60.pdf